

Inače poglavlje 49. pod prijetnjom globe određuje, da nitko ne smije ispričati, zadržati, otpustiti niti izmijeniti određenoga stražara u dotičnoj sedmici. Prema pogl. 87. zbirke reformacije svaki onaj, koji se zauzima za nekoga, da bude oslobođen straže, bio je kažnjavan globom. Ipak je veliko vijeće zaključilo 29. siječnja 1402., da se oslobađaju od straže sluge, koje se nalaze u kućnoj službi kojeg vijećnika; taj je zaključak ukinuo u mletačko doba g. 1444. korčulanski knez Marko Gradenico. Nad stražarima bijahu *kapetani* (capitaneus), također određeni iz redova korčulanskog stanovništva. Spomenuli smo već prije zaključak velikog vijeća od 18. srpnja 1403., da se izaberu tri plemića kao činovnici i kapetani, koji će odrediti mjesta straži i sve ostalo potrebno oko grada; vidjeli smo također, kako je 12. studenoga 1403. izabran odbor od 10 plemića, da se skupa s vladom brine za straže i čuvanje po čitavom gradu i otoku. Ipak iz izvora ne možemo doznati, da li su straže po ostalom otoku bile redovite ili su se postavljale samo u izvanrednim zgodama. G. 1405. spominje se plemić Radić Lučić, »capitaneus« sela Žrnova, kao zapovjednik seoske straže. 10. studenoga 1402. zaključilo je veliko vijeće, da se pošalje svaki mjesec u svrhu stražarenja jedna oružana barka oko otoka prema uviđavnosti vlade; taj je zaključak ušao kao 48. poglavlje u zbirku reformacija. Komuna je imala inače svoj oružani brod, u doba Zorzija galiju, a poslije brigentin. U vojničku su se svrhu mogle upotrebiti i oružane barke. Svaki je stanovnik grada i otoka Korčule bio dužan pograbititi oružje na obranu zavičaja; zato je vlada i dijelila oružje među narod. Korčulanska je komuna bila dužna, da šalje vojnu pomoć svojoj suverenoj vlasti, ali smo vidjeli, kako je tu obavezu slabo ispunjavala u doba Zorzija, a u doba dubrovačke vlasti nikako. Hrvoju je u više navrata slala vojnike određene između stanovnika otoka. U svrhu obrane grad Korčula bio je ograđen bedemima i kulama, a po njima su bile namještene straže.

D. O ropstvu¹⁸

U starijoj redakciji korčulanskog statuta spominje se nešto o ropstvu jedino u pogl. 46., koji nosi naslov: »De illis qui conducunt

¹⁸ Za obradbu ovog odlomka poslužio sam se korčulanskim statutom, zbirkom reformacija, korčulanskim notarijalnim i sudbenim knjigama, a donekle i dubrovačkim izvorima. O trgovini robljem na Korčuli govore u svojim djelima: Petranović dr. P.: O robstvu. Po srbskim spomenicima i statutima prim.